

6.10.2017

Yhteinen tiedon hallinta -kärkihanke

Yhteinen tiedon hallinta -hankkeen projektiryhmän kokous

Aika 27.9.2017, klo 10.00–12.00

Paikka VM (Mariankatu 9), nh Loppupeli / etäyhteys*
**kokouksen etäyhteystiedot kalenterikutsussa*

Osallistujat

Riitta Autere, pj.	VM, neuvotteleva virkamies
Anne Kauhanen-Simanainen, varapj.	VM, neuvotteleva virkamies
Suvi Remes	VM, erityisasiantuntija
Leena Raittinen	VM, erityisasiantuntija, ESTE
Kimmo Mäkinen	VM, kehittämispäällikkö, ESTE
Eero Konttaniemi	VRK, kehityspäällikkö, ESTE
Taru Rastas	LVM, viestintäneuvos, ESTE
Elisa Kettunen	Kuntaliitto, erityisasiantuntija
Matias Frosterus	Kansalliskirjasto, tietojärjestelmäpäällikkö
Juha Mykkänen	THL, kehittämispäällikkö
Heikki Siltala	THL, IT-kehittämispäällikkö (varahenkilö), ESTE
Minna Rintala	Vero, ylitarkastaja, etänä
Päivi Tommila	TEM, neuvotteleva virkamies, etänä
Taina Nurmela	Helsingin kaupunki, projektipäällikkö
Jaana Nevalainen	VRK, hankepäällikkö

Vierailijat

Mikael Vakkari Helsingin kaupunki, projektipäällikkö, klo 11.20-11.50

1 Kokouksen avaus

Kokouksen avaus

- Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Edellisen kokouksen muistion (liite 1) hyväksyminen.

- Muistio hyväksyttiin.

2 Tietovirtakartoituksen tilannekatsaus (YTI-TP3)

Käydään läpi selvityksen etenemisen tilanne.

Liite 2.

Esittelijä: Anne Kauhanen-Simanainen

Todettiin selvityksen taustasta, että JUHTAn Tiedon hyödyntäjien -verkoston seminaarissa lokakuussa 2016 keskusteltu tarpeista selvittää tietovarantojen ja tietojen keskinäisiä kytkentöjä sekä laajemmin tiedon käytön mahdollisuuksia. YTI tiedon hallinnan hankkeena toimii kehyksenä, jossa varsinainen selvitystyö toteutetaan. Keskeinen tutkimuskysymys on, että mitä (julkisen hallinnon) yhteinen tieto voisi olla. Selvityksiä on tehty jo aiemmin siitä mitä ovat perusrekisterit, mutta tulevaisuutta ajatellen tarve on mennä yksittäisten tietojen tasolle. Tavoite voi kuulostaa isolta, mutta tarve ja lähestymistapa ovat käytännöllisiä. Tavoitteena ei ole listata kaikkia yhteisiä tietoja vaan selvittää mahdollisia menettelytapoja, joilla kuvata tietovirtoja ja lisätä tiedon yhteiskäyttöisyyttä. Selvitykseen on valikoitunut muutamia toimijoita, joilla on omassa toiminnassa ajankohtaisesti tarve selvittää tämäntyyppistä asiaa; Tilastokeskuksen ja 100 sähköistä palvelua -tiekartalta Migrin kanssa on tavoitteena aloittaa työ, lisäksi neuvotellaan vielä parin muun perustietovarantoa ylläpitävän tahon kanssa. Yhtenä kriteerinä mukaantulolle on pidetty sitä, että tarkastelusta on suoraan hyötyä yhteistyötaholle. Työn tuloksia on tarkoitus esitellä ja käydä läpi työpajassa, joka asetunee ehkä helmikuulle. Työ päättyy huhtikuun 2018 loppuun. Työstä raportoidaan YTI-hankkeen lisäksi JUHTALLE.

Keskustelussa todettiin, että selvitys ja mahdollinen luotava malli tietovirtojen kuvausprosessille on tarpeellinen ja tuloksia odotetaan mielenkiinnolla. Tuotiin esiin, että kuntien olisi syytä näkyä selvityksessä; kunnilla on keskeinen rooli esimerkiksi maahanmuuton kysymyksissä ja siten kunnan yhtenä toimijana esimerkiksi Migrin tietovirtatarkastelussa saisi kytkettyä mukaan. Tuotiin esiin henkilötunnuksen rooli tunnistamisessa tietovirroissa, mutta todettiin, että kysymys rajataan tämän selvityksen ulkopuolelle; sen on liian monimutkainen yksityiskohta selvitettäväksi tässä ja lisäksi henkilötunnuksen uudistamisen selvittämiseksi on juuri asetettu erillinen työryhmä. Kuitenkin, jos tietovirtaselvityksessä nousee esiin keskeisiä henkilötunnuksiin liittyviä asioita, voidaan ne toimittaa syötteenä ko. ryhmälle. Remes toimittaa lisätietoja ns. HETU-ryhmän toimeksiannosta.

3 Taloustietojen yhteentoimivuus (YTI-TP 4)

Käydään läpi tilannekuva ja eteneminen.

Liitepaketti 3.

Esittelijä: Leena Raittinen

Raittisen ollessa estynyt, puheenjohtajan pyynnöstä Remes kävi lyhyesti asiakohdan läpi. Kuntatieto-ohjelman sisältöihin liittyvien JHS-työryhmien työtä tuetaan ja tämä muodostaa ison kokonaisuuden työpaketin työstä. Lisäksi, kuten edellisessä kokouksessa keskusteltiin, on projektoitu yhteentoimivuusmenetelmän soveltamiseen liittyen sovelluskehitystyötä; työn toteuttaa määräykseen perustuen Väestörekisterikeskus osana YTI-hanketta. Työ painottuu vuoteen 2018, ja myös ensi vuoden työmäärää on jo arvioitu. Työpaketin työssä on ajankohtaisena haasteena aikataulujen yhteensovittaminen Kuntatieto-ohjelman etenemisen kanssa. Eri toimijoiden tehtäviin liittyen todettiin, että Kuntatieto-ohjelma määrittää sisällöt, esimerkiksi JHS-työhön, ja YTI-hankkeen tehtävänä on kehittää ja tukea tiedon hallinnan menetelmien näkökulmasta. Kuntatieto-ohjelma järjestää seuraavan seminaarin 2.11. Lisäksi on avattu toimijoiden tueksi KuntaLuotsi suomidigi.fi-sivustolle. Tiedon tuottaminen sivustolle on vasta alussa ja sisällöntuotannon koordinoinnista vastaa Kuntatieto-ohjelma.

4 OmaData julkisessa hallinnossa (YTI-TP1)

Julkisen hallinnon omadata-arkkitehtuurisuunnittelun suunnitelma. Käydään läpi OKM-yhteistyön tilanne ja keskustelut.

Liitepaketti 4.

Esittelijä: Jaana Nevalainen

Nevalainen kertoi, että omadata-kokonaisuutta selvittävä arkkitehtuurityö käynnistyy VRK:ssä 5.10.; osallistujajoukko on saatu varsin laajaksi tahoista, joilla on ajankohtaisesti omaa kiinnostusta työhön. Käytännön esimerkeiksi on tunnistettu ainakin OKM:n/OPH:n KOSKI sekä Trafín suunnitelmat. Tavoite on saada arkkitehtuurikuvaus kommenteille jo marraskuussa, ja työ menee myös JHKA:n käsittelyyn. Aikataulu on tiukka, sillä samaan aikaan projektoidaan jo ensimmäistä käytännön pilottia eli jo aiemmin keskusteltua yhteistyötä OKM:n hallinnonalan kanssa. VRK on laatinut ensimmäisen hahmotelman suomi.fi-palveluiden hyödyntämisestä omadata-kulmalla ja toisaalta OKM:n keskusteluun tuomista käyttötapaauksista on tarpeen rajata muutama ensimmäiseen toteutukseen. ”KOSKI-pilotti” -nimellä kulkevaa työtä varten sovitaan tarvittavien tahojen kanssa työkokoukset kahden viikon välein syksyille. VM:n toimesta on selvitetty säädösympäristöä, myös yhteistyössä OKM:n että VRK:n kanssa.

Keskustelussa tiedusteltiin sote-puolen osallistumisesta, erityisesti omatietovarannon näkökulmasta. Tiedettiin, että STM on saanut kutsun, Nevalainen varmistaa vielä tiedottamisen THL:lle. Valmistelun edetessä on tunnistettu kahden arkkitehtuurimallin syntyminen mahdollisuus, ja muun muassa JHKA-käsittelyssä tätä voi olla syytä tarkastella.

Julkisen hallinnon omadata-työpajojen toiminnan käynnistäminen.
Esittelijä: Suvi Remes

Remes kertoi, että edellisen kokouksen jälkeen työ on edennyt työpajapäivämäärien sopimisella ja ne on aikataulutettu siten, että VM:stä pääsee aina säädösjärjestäjän kanssa oli mahdollista keskustella sekä tapahtuman annista että toiveista seuraavalle tapahtumalle, niin myös julkisen hallinnon tulevista toimenpiteistä aiheeseen liittyen. VRK on laatinut tilaisuudesta muistion, joka jaetaan myös projektiryhmälle. Tilaisuudessa käytiin keskustelua siitä, että omadata-työn edetessä suunnitelmien mukaisesti, julkisen hallinnon olisi syytä olla vahvasti näkyvillä tulevana vuonna; konferenssi vaikuttaa asettuvan perinteisesti elo-syyskuun vaihteeseen. MyData2018 on syytä merkitä hankkeen viestinnän ja tapahtumien aikajalalle; se on hyvin potentiaalinen tilaisuus esitellä etenemisestä ja aikaansaata.

5 Yhteentoimivuuden välineistön brändäys suomi.fi -palveluksi (YTI-TP2 & YTI-TP5)

Liite 5.
Päätösesitys: Projektiryhmä puoltaa suunnitelmaa.
Esittelijä: Jaana Nevalainen

Nevalainen kertoi esityksen taustasta, että keskustelua on käyty laajasti VRK:n sisällä ja sen tuloksena ei tässä vaiheessa ole itse asiassa yhtä esitystä vaan tuodaan alkuperäisestä suunnitelmasta ja päätösesityksestä poiketen tiedoksi esiin tulleet eri tulokulmat. Taustakysymyksenä on ollut, että mitä muuta kuin nykyiset välineet pitäisi ottaa pitkän aikavälin suunnittelussa huomioon. Käydyssä keskustelussa tuotiin vahvasti esiin, että yhteentoimivuustyössä ei ole kyse varsinaisesti teknisistä asioista, vaikka myös teknistä kehitysyhteisöä sen osana tulee tukea. On syytä huomata työn konteksti ja liitokset myös VRK:n palveluiden ulkopuolelle asiaa mietittäessä sekä tehdä tarkka analyysi kohderyhmästä. Käytiin keskustelua domainnimestä; seuraavia ehdotettiin:

- data.suomi.fi
- metadata.suomi.fi
- meta.suomi.fi; todettiin, että voi toisaalta herättää erikoisia konnotaatioita
- metapalvelut(suomi.fi)
- yhteentoimivuus.suomi.fi; yhteentoimivuus.fi:n sijaan
- yhteentoimiva.suomi.fi

Projektiryhmän keskustelu kirjataan lähete keskusteluksi asian jatkovalmisteluun. Domainnimestä esitetään vaihtoehtoa yhteentoimiva.suomi.fi edistettäväksi.

6 Tunnuskäytänteet julkisessa hallinnossa -työryhmä (YTI-TP5)

Käydään läpi työryhmän toimintasuunnitelma ja työn eteneminen.

Hankesivu- ja tiedot: <http://vm.fi/hanke?selectedProjectId=27314>

Liite 6.

Esittelijä: Mikael Vakkari, työryhmän pj.

Vakkari kävi käpi työryhmälle asettamispäätöksessä määritellyn toimeksiannon ja tavoitteet. Työn aikataulu on vuoden loppuun ja työryhmä on teemoittanut työn sen mukaisesti. Tiukassa aikataulussa pyritään toteuttamaan nykytilaselvitys tunnuskäytänteistä; vaikka työryhmässä on kattava osallistujajoukko eri organisaatioista, halutaan tilannetta kartoittaa laajemmin ja siksi toteutetaan lomakepohjainen kysely laajemmin julkisen hallinnon organisaatiolle. Vastauksia voi tulla useampia myös samasta organisaatiosta. Vakkari totesi, että teema on haastava, sillä epäselvyydet alkavat ja kiertyvät jo itse tunnus-käsitteeseen. Esimerkkien ja esimerkkiprosessien avulla pyritään luomaan ymmärrystä ja tuomaan keskustelua yhteen. Vakkari muistutti vielä, että asettamispäätöksen mukaisesti työryhmä ei käsittele henkilötunnusta tai -tunnisteita, vaikka välillä keskustelussa onkin tarve niitä sivuta. Lisäksi on rajattu tarkastelun ulkopuolelle täysin tekniset tunnisteet, tyyppiä esimerkiksi IP-osoite. Tiedon hallinnan elinkaariajattelun mukaisesti työssä pyritään tunnistamaan ja määrittämään tunnuskäytänteisiin liittyviä rooleja ja antamaan ehdotus tai ehdotuksia mahdollisista tarvittavista vastuista, ohjaustarpeesta ja palveluista tai muista ratkaisuksista sekä kehittämistarpeista. Yksi haaste on siinä, että on erilaisia näkemyksiä jo siitä missä itse tunnuksen elinkaari päättyy. On jo tunnistettu linjausta vaativia asioita, esimerkiksi tiedon eheyden näkökulmasta. Osa tunnuksista on säädöspohjaisia, osa de facto -tyyppisiä, osa on käytössä organisaatioiden välillä ja lisäksi on vielä toteutuskohtaisesti käytössä olevia. Työryhmä on suunnitellut järjestävänsä työpajan, jossa kyselyn ja työn tuloksia käydään läpi, ajankohta tarkentuu myöhemmin. Tavoitteena on saada tietoa siitä miten hallinnonalat tässä asiassa toimivat, missä on yhteisiä käytänteitä ja missä määrin niitä voitaisiin nostaa esimerkiksi toimenpidesuosituksiksi. Työryhmän materiaalit löytyvät hankesivulta JulKICTwikistä. Kuten kokousmuistioista käy ilmi, keskustelu on vilkasta.

Kuntaliitto totesi voivansa auttaa kyselyn jakelussa kuntiin ja Vakkari totesi aikataulusta, että lokakuun aikana pyritään toteuttamaan, jotta marraskuu jää aikaa analysoida vastauksia. Vaikuttaa siltä, että kysely saadaan toteutettua myös ruotsiksi. Remes totesi, että työryhmän toteuttama kysely on tarpeellinen kokonaiskuvan saamiseksi ja yksi keino tietoisuuden lisäämiseksi aiheesta. Kauhanen-Simanainen toi esiin, että ns. Tietohallintolain perusteluissa on käsitelty tunnuksia, joten perustelut voi olla hyvä käydä uudelleen läpi linjaustarpeita pohdittaessa.

Työhön liittyen päätettiin kirjata hyväksytyksi toimenpiteeksi nykytilaselvityksen toteuttaminen ja lisäksi odotetaan toimenpidesuosituksia esitetyn mukaisesti.

7 Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään aikataulun mukaisesti ke 25.10.2017 klo 10-12. Kokoustiedot kalenterikutsussa.

Katselmoitiin syksyn kokousteemoja (Pöytäkirjat >> Projektiryhmän materiaalit >> Projektiryhmän kokousmateriaalit >> 2017 >> YTI kokousteemat) ja Remes muistutti, että aiheita voi edelleen lisätä.

8 Muut ajankohtaiset asiat

- Hankkeella on ollut puheenvuoro Kuntamarkkinoilla 13.9. Se on saanut kiitosta selkeydestä.
- Hankkeen työn ja etenemisen esittelytilaisuuden päivämääräksi ehdotetaan 23.1.2018, tilaksi on alustavasti varattu VM:stä Paja. Päivämäärä todettiin sopivaksi. Tilaisuuden sisältö käsitellään myöhemmin syksyllä.
- Hankkeen yhteistyöskentelypäivä järjestetään 20.12. Erityisesti VRK:lla on aloittanut paljon uusia ihmisiä hankkeen tehtävissä ja yhteinen iltapäivä tarjoaa mahdollisuuden tutustua ja keskustella etenemisestä. Hänninen (VRK) järkestelee. Osallistuminen oman aikataulun mukaan.

- Remes pyysi päätöksen vielä sisäisestä viestinnästä, että tiedotetaanko em. ja vastaavista yhteisistä tilaisuuksista VYVI-kalenterissa vai halutaanko projektiryhmälle suoraan kalenterikutsut. Kalenterikutsuja pidettiin parhaana ratkaisuna; jokainen huolehtii tarvittaessa oman kalenterinsa siivouksesta, jos ei pääse osallistumaan.

9 Kokouksen päättäminen

- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.

Liitteet (VYVI-työtila)

Liite 1: Edellisen kokouksen muistio
 Liite 2: Tietovirtakartoituksen projektisuunnitelma
 Liite 3a: TP4-Tilannekatsaus-kalvot
 Liite 3b: TP-4, sovelluskehityksen projektointi
 Liite 4a: KOSKI-omadata-pilotti-kalvot (alustava)
 Liite 4b: Omadata-tilannekatsaus
 Liite 4c: Omadata-arkkitehtuurisuunnittelun aikataulus ja sisällöt
 Liite 5: Yhteentoimivuuden välineistön brändisuunnitelma
 Liite 6: Tunnusyöryhmän tilannekatsaus-kalvot

(Tiedostopolku: Pöytäkirjat >> Projektiryhmän materiaalit >> Projektiryhmän kokousmateriaalit tai Hankemateriaalit)

<https://vyvi-some3.vyv.fi/vm/yti> (VM:n sisäinen osoite)

<https://vyvi-some3.vy-verkko.fi/vm/yti/> (VM:n ulkoinen osoite)